

Kotowski, Włodzimierz

Dziesięciolecie Płockiej Petrochemii

Notatki Płockie 19/4-78, 12-18

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dziesięciolecie Płockiej Petrochemii

„Wszystkie te przemiany szczególnie wyraźnie obserwować dziś można zwłaszcza w Płocku, w tym przemyślimy mieście, którego początki sięgają IX i X wieku, a które obecnie uzyskało historyczną szansę przekształcenia się w jeden z najważniejszych ośrodków przemysłowych w Polsce”.

ALEKSANDER ZAWADZKI

Przewodniczący Rady Państwa PRL

(z przemówienia wygłoszonego w 1962 r. podczas uroczystości Roku Ziemi Mazowieckiej w Płocku).

Są w życiu lokalnej społeczności daty, które wyznaczają szczególne ich miejsce w dziejach własnego regionu, a nieraz i kraju. Taką datą dla Płocka jest dzień 5 stycznia 1959 roku — data Uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów — decydującej o zlokalizowaniu w prastarym, tysiącletnim Płocku — Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych.

Od 1959 roku wziął początek, nieznaną w dziesięciowiekowej historii tej krainy, szlak dziejowy, na którym współcześnie żyjące pokolenie tworzy znaki wielkości, chwały i sławy.

Od 1959 roku na płockiej ziemi rozpoczął się proces gwałtownie przyspieszonego uprzemysłowienia. Jest to właściwie cały kompleks procesów technicznych, ekonomicznych, społecznych, cywilizacyjnych i kulturowych. Jest to jednocześnie złożony i skomplikowany system wzajemnych zależności i oddziaływań powstających między przemysłem a społeczeństwem. Wspomniany wyżej proces posiada najważniejszy, bo ludzki wymiar rozwoju ekonomicznego, wyrażający się w coraz doskonalszych warunkach życia, w coraz wyższym wskaźniku wykształcenia i kultury, w coraz szerszych możliwościach realizacji programu i dążeń życiowych mieszkańców Płocka i Mazowsza Płockiego.

Wielkość i tempo zmian uprzemysłowienia ilustrują poniższe dane:

Liczba zatrudnionych w przemyśle na 1000 mieszkańców: 1938 — 30, 1947, — 77, 1950 — 109, 1955 — 130, 1960 — 151, 1965 — 188, 1970 — 204, 1973 — 211.

Wartość produkcji globalnej na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 1961—1972 wzrosła przeszło czterokrotnie. Czterokrotnie wzrosła również w tym czasie wartość środków trwałych na 1 mieszkańca.

Uprzemysłowienie i towarzysząca mu urbanizacja są sprawczą przyczyną wielu przeobrażeń społecznych i kulturowych, rozwoju instytucji najbardziej związanych z człowiekiem i jego życiową szansą, instytucji związanych z rozwojem i postępem technicznym i ogólnym rozwoju miasta i regionu. W latach 1961—1973 zorganizowano 41 szkół różnego typu. W roku szkolnym 1973/74 łączna liczba szkół wynosi 75 ich stan na ówczesne stosunki był przecięt wysoki.

Wskaźnik liczby uczniów na 1000 mieszkańców dla Płocka i kraju kształtuje się następująco: uczniowie liceów ogólnokształcących, Płock — 12,3, Polska 9,6; uczniowie szkół zawodowych, Płock — 66,7, Polska — 46,8.

Nastąpił rozwój szkół policealnych. Jeśli w 1960 roku było ich trzy, z 235 słuchaczami, to obecnie jest ich 7 z 728 słuchaczami.

Powstały punkty konsultacyjne Politechniki Łódzkiej i Szkoły Głównej Planowania i Statystyki. W roku akademickim 1965/66 obie te instytucje posiadały 203 studentów. Dały one asumpt dla zorganizowania w Płocku w 1967 roku Filii Politechniki Warszawskiej. Niebawem rozwinęły się takie instytucje jak Muzeum Mazowieckie i Państwowa Szkoła Muzyczna. W najbliższych miesiącach rozpocznie swą działalność teatr płocki.

Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne stały się współpartnerem w szeregu dokonań o charakterze komunalnym, w zakresie handlu, zdrowia, kultury i innych dziedzin życia gospodarki miejskiej.

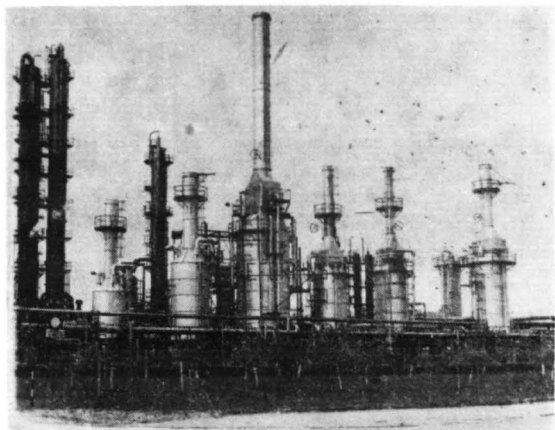
Zakłady patronują poczynaniom naukowym Towarzystwa Naukowego Płockiego, korzystając w praktycznych zastosowaniach z wyników badań specjalistycznych sekcji Towarzystwa. Prezentowany w naszym kwartalniku artykuł Dyrektora Naczelnego MZ RiP, prof. dr inż. Wł. Kotowskiego, omawiający 10-lecie produkcyjnych i pozaprodukcyjnych osiągnięć Zakładów, poświadcza ścisły związek przemysłu z nauką i kulturą, z miastem i regionem i wskazuje na pierwszoplanową rolę przemysłu w wielkim i wszechstronnym rozwoju miasta i regionu. Stanowi przykład służby ludziom i ziemi, wśród których się pracuje i żyje.

R E D A K C J A

17 sierpnia 1964 roku otrzymano pierwsze tony paliw płynnych z nowo wzniesionych Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku — dziś natomiast jest to już jeden z największych kombinatów petrochemicznych w środkowej Europie i najbardziej nowoczesny w pełni zautomatyzowany gigant

polskiego przemysłu chemicznego. Decyzja najwyższych władz partyjnych i rządu o budowie oraz systematycznym powiększeniu potencjału wytwórczego Płockiej Petrochemii była równoznaczna z założeniem uczynienia z niej jednego z głównych filarów rozwoju techniczno-społecznego kraju — mówiąc ściślej, wzrostu potęgi

ekonomicznej naszej Ojczyzny. W ten sposób przypadł p'ockiej załodze zaszczyt i satysfakcja działania w pierwszej linii rewolucji naukowo-technicznej.

Instalacja produkcji benzyn o najwyższej liczbie oktanowej w p'ockiej petrochemii

Naturalne dążenie społeczeństwa do korzystania z najnowszych zdobyczy nauki i techniki zostanie w pełni zrealizowane dopiero po pokonaniu bariery materiałowej, której nie można dziś przekroczyć stosując tylko surowce naturalne. Mając na uwadze fakt, że jedynie osiągnięcia chemii pozwalają na masową produkcję dóbr o wysokich walorach użytkowych na drodze przerobu ropy. Uchwałą Nr 2 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 1959 roku zdecydowano o budowie Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych. Decyzję tę poprzedzono zawarciem porozumienia między Związkiem Radzieckim, a Niemiecką Republiką Demokratyczną, Węgrami, Czechosłowacją i Polską o budowie 4500 km rurociągu „Przyjaźń” do przesyłania ropy z ZSRR.

O lokalizacji Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w P'ocku, zdecydowały m. in.:

- przebieg trasy rurociągu „Przyjaźń” w pobliżu P'ocka,
- dogodne warunki terenowe dla budowy tego typu zakładów,
- zabezpieczenie poboru wody z Wisły i odbioru oczyszczonych ścieków,
- centralne położenie, stwarzające niezbyt dalekie linie transportu paliw płynnych do wszystkich zakątków kraju,
- możliwość wykorzystania rezerw siły roboczej w mało uprzemysłowionym regionie p'ockim,
- istniejąca w mieście baza socjalno-bytowa i kulturalna dla załóg przedsiębiorstw w pierwszym okresie budowy MZRiP,
- potrzeba aktywizacji gospodarczej podregionu.

Generalnym wykonawcą budowy obiektów produkcyjnych zostało Przedsiębiorstwo Bu-

downictwa Przemysłowego „Petrobudowa” w P'ocku a wykonawstwo generalne obiektów — elektrociepłowni powierzono Warszawskiemu Przedsiębiorstwu Budowy Elektrowni i Przemysłu „Beton-Stal”.

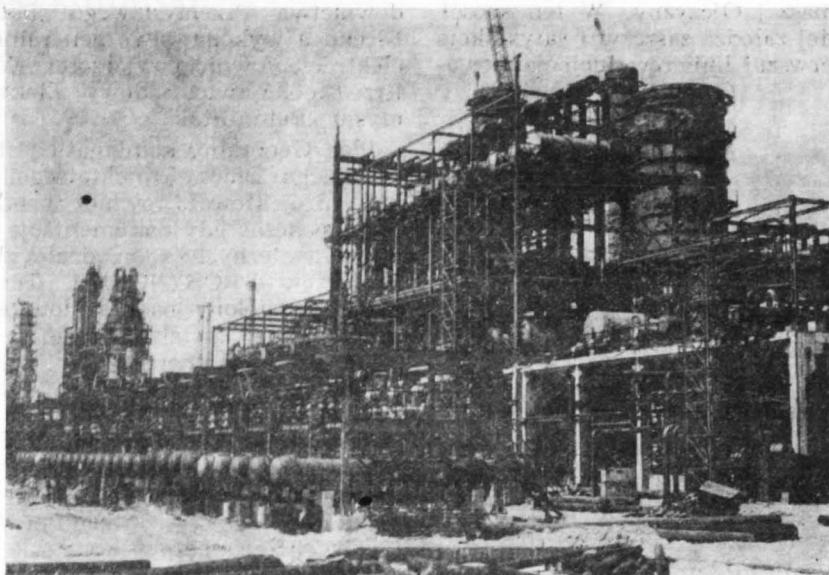
Plan Generalny kombinatu jest dziełem krakowskiego Biura Projektowego BIPRONAFT, które projektowało również instalacje przerobu ropy, podczas gdy dokumentację dla wytwórni petrochemicznych sporządzało gliwickie Biuro Projektów FROSYNCHEM. Teren fabryczny został podzielony na określone sektory, przeznaczone pod instalacje rafineryjne, petrochemiczne, obiekty energetyczne, warsztaty, magazyny itp. W układzie południkowo-równoleżnikowym poprowadzono sieć pasów komunikacyjnych, wewnątrz których znajdowały się działki budowlane. Większość instalacji zlokalizowano na wolnym powietrzu. Nieliczne budynki i budowle wznoszono przeważnie przy zastosowaniu typowych elementów konstrukcji przemysłowych. Współpraca architektów z plastykami i socjologami sprawiła, że kombinat ma dobre rozwiązania funkcjonalne, ciekawą architekturę obiektów i estetyczne zagospodarowanie wolnych terenów.

Przy projektowaniu instalacji produkcyjnych z natury rzeczy wysoce skomplikowanych, oparto się w znacznej mierze na zakupach licencji i podstawowych projektach z zagranicy. Szereg dokumentacji procesowych otrzymano ze Związku Radzieckiego.

Trzeba równocześnie podkreślić z uznaniem, iż wprowadzono także poważną liczbę własnych opracowań projektowych, dotyczących na przykład instalacji: I destylacji rurowo-wieżowej ropy naftowej, ciągu instalacji bloku olejów smarowych, produkcji asfaltów, etylizacji benzyn, a w części petrochemicznej odsiarczania gazów suchych, odsiarczania i rozdzielania gazów płynnych, utylizacji siarkowodoru oraz produkcji fenolu syntetycznego metodą kumenuową. Także rozwiązania projektowe obiektów transportowych, energetycznych, wodno-ściekowych i innych ogólnozakładowych są dziełem krajowych biur projektów.

W wielu procesach rafineryjnych wykorzystano wyniki prac badawczych wykonanych w Instytucie Technologii Nafty w Krakowie, a wytwórnia fenolu została zaprojektowana przy naukowo-technologicznej współpracy Instytutu Chemii Przemysłowej w Warszawie. W trakcie opracowywania dokumentacji nasi projektanci korzystali i korzystają w szerokim zakresie z konsultacji i praktyk za granicą, a w okresie budowy jest obecnych na montażu wielu specjalistów z ZSRR, CSRS, RFN, Włoch, Austrii, NRD, Francji, Anglii, Japonii i innych krajów.

Program budowy oraz produkcji Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych został przedstawiony szczegółowo w Generalnym Projekcie Wstępnym, zatwierdzonym uchwałą nr 419 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z 8 grudnia 1960 r., która przewidywała przerób 6 mln ton ropy rocznie z możli-

Budowa IV linii przerobu ropy do paliw płynnych. Jej uruchomienie planuje się na połowę 1975 r.

wością rozbudowy przerobu w dalszej przyszłości do 9 mln t/rok. Tymczasem już obecnie są w trakcie budowy instalacje nie objęte omawianą uchwałą. Wystarczy wspomnieć, że montaż czwartej linii rafineryjnej podniesie przerób ropy natfowej do 12,2 mln t/rok. Pierwsze obiekty przemysłowe oddano do eksploatacji w 1963 roku: centralne warsztaty, kotłownię, magazyny, obiekty bazy transportu samochodowego i transportu kolejowego, ujęcie wody na Wiśle, sieć wodno-kanalizacyjną i ciepłą.

W grudniu 1973 roku odbyło się przekazanie do eksploatacji rurociągu „Przyjaźń”.

Przełomowym jednak momentem budowy było uruchomienie w 1964 r. pierwszej instalacji rurowo-wieżowej ropy i podjęcie produkcji benzyny oraz olejów napędowego i opałowego. Począwszy od tego momentu uruchamiano kolejno następujące instalacje:

- II i III destylację atmosferyczno-próżniową do przerobu ropy,
- I, II, III i IV katalityczne reformowanie benzyn,
- I, II, III i IV oksydacje asfaltów,
- kraking katalityczny,
- I, II i III hydrrafinacje olejów napędowych,
- koksowanie komorowe,
- kompleks obiektów wchodzących w skład bloku olejowego.
- etylizowanie benzyn,
- komponowanie i ekspedycję produktów paliwowych,
- odsiarczanie gazów suchych,
- odsiarczanie i rozdzielanie gazów płynnych,

- instalację fenolu i acetonu,
- instalację butadienu
- I, II i III wytwórnie Clausa,
- wytwórnię olefin,
- instalację tlenu etylenu i glikoli,
- instalację polietylenu wysokociśnieniowego.
- I, II, III i IV wytwórnie tlenu i azotu,
- blok aromatów (benzen, toluen, ksyleny i etylobenzen),
- wytwórnię polipropylenu,
- instalację paraksylenu.

Ponadto zorganizowano Biuro Projektowe, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy, Centrum Elektronicznej Techniki Obliczeniowej, Ośrodek Zdrowia z własnym szpitalem, ośrodki wczasowo-wypoczynkowe, hotele i stołówki.

W latach 1960—1973 wydatkowano na budowę MZRIp 20,7 mld złotych osiągając wartość czynnego majątku produkcyjnego 16,8 mld zł oraz wartość sprzedaży rocznej 17,1 mld zł na dzień 31.XII.1973 r. Do 1974 roku przerobiono 50 milionów ton ropy od uruchomienia produkcji w sierpniu 1964 r. W minionym dziesięcioleciu wybudowano i przekazano do eksploatacji 28 instalacji podstawowych i 63 zadania towarzyszące. Poniesione przez społeczeństwo nakłady na budowę płockiego kombinatu załoga nie tylko spłaciła wypracowaną akumulacją, ale dodatkowo odprowadziła do skarbu państwowego 17 mld zł.

Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne znajdują się bez przerwy w stadium intensywnej rozbudowy, o czym świadczy zadanie podwojenia potencjału produkcyjnego w latach 1974—1979. W schemacie technologicznym podjęto rozbudowę obiektów rafine-

ryjnych, wśród których dominuje kraking katalityczny II. Zakontraktowano również w Japonii wytwórnię olefin o przerobie 300 tys. ton etylenu/rok. Przewiduje się również w przyszłości zakup polietylenu wysokociśnieniowego, polipropylenu II, tlenku etylenu i glikoli II oraz wiele dalszych. Dotychczasowy przerób kombinatu obrazują syntetyczne wykresy a ogrom budowanych instalacji unaczyniają fotografie.

Kombinat prowadzi w szerokim zakresie współpracę badawczą z Instytutem Technologii Nafty w Krakowie, z Instytutem Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia” w Kędzierzynie, Instytutem Chemii Przemysłowej w Warszawie, Filią Politechniki Warszawskiej w Płocku i innymi.

Nowoczesne rozwiązania aparaturowe oraz wysoki stopień automatyzacji procesów technologicznych w kombinacie wymagają od załogi głębokiej wiedzy technicznej i praktyki zawodowej. Kadry kierownicze oraz techniczne o szczególnie wysokich kwalifikacjach przeniesiono z kluczowych zakładów polskiej chemii, a w 1962 roku uruchomiono przyfabryczny Zespół Szkół Chemicznych, który obecnie szkoli około 1 300 uczniów w następujących szkołach:

Technikum po 8 klasach o kierunku technologia przerobu ropy naftowej.

Technikum po Zasadniczej Szkole Zawodowej o kierunkach technologia przerobu ropy naftowej oraz aparaty i urządzenia w przemyśle chemicznym,

Liceum Zawodowe o kierunku operator procesów w przemyśle chemicznym,

Policealne Studium Zawodowe młodzieży i dla pracujących o kierunkach technologia przerobu ropy naftowej oraz aparatura kontrolno-pomiarowa i automatyka przemysłowa.

Technikum Chemiczne dla pracujących o kierunkach technologia przerobu ropy naftowej oraz aparaty i urządzenia w przemyśle chemicznym.

Zasadnicza Szkoła Zawodowa o kierunkach mechanik aparatury kontrolnej automatycznej, aparatowy procesów chemicznych, ślusarz mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych.

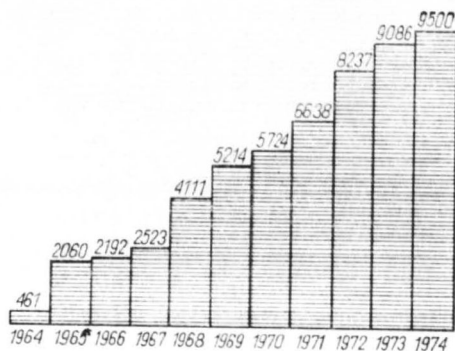
Technikum Chemiczne Wydział Zaoczny — technologia przemysłu chemicznego.

Kadry o wyższym wykształceniu kombinat otrzymuje przede wszystkim z Politechniki Warszawskiej i jej filii w Płocku z wydziałami chemicznym, budowlanym i mechanicznym. Zatrudnienie personelu inżynieryjno-technicznego w stosunku do załogi w kombinacie wynosi 23%, a spośród zatrudnionych robotników aż 32% ma wykształcenie średnie.

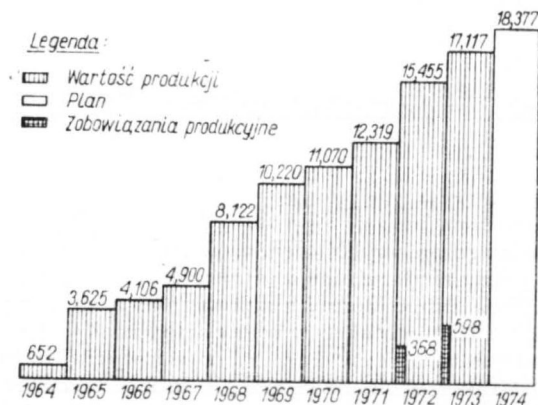
W Mazowieckich Zakładach Rafineryjnych i Petrochemicznych istnieją warunki maksymalnego rozwoju talentu i uzdolnień każdego pracownika. W zmaganiach z trudnościami technologicznymi nowo uruchamianych instalacji wytworzył się patriotyzm lokalny oraz upowszechnia się szacunek dla dobrej roboty. Długa jest lista pracowników, którzy swą pionierską pracą, pełnym zaangażowaniem i po-

święceniem przyczynili się do terminowego wybudowania oraz uruchamiania coraz to nowych instalacji. Wymienimy choćby kilku z nich:

mgr inż. Ludwik Chrapkowski — pierwszy kierownik wytwórni rafinerii ropy, a obecnie główny specjalista w miejscowym biurze projektów, mgr inż. Kazimierz Klęk — mistrz zmianowy instalacji reformingu w 1964 roku, a dziś naczelny dyrektor rafinerii „Czechowice”, mgr inż. Stanisław Gontarek — mistrz zmiany instalacji reformingu, obecnie sekretarz ekonomiczny Komitetu Miasta i Powiatu PZPR w Płocku, Aleksander Brach — aparatowy destylacji rurowo-wieżowej ropy, a dziś poseł na

Rys. 2. Przerób ropy naftowej w latach 1964+1974 w tys. ton rocznie

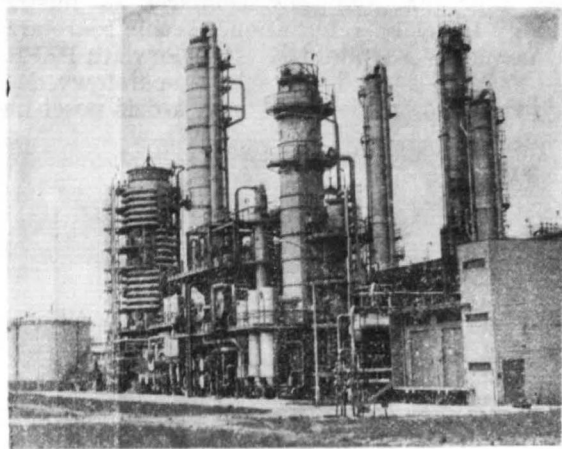

Rys. 3. Wartość produkcji w latach 1964+1974 w mln zł

Sejm PRL, mgr inż. Wojciech Zieleniewski — w 1964 r. mistrz zmiany instalacji destylacji ropy, a dziś kierownik Zakładu Rafineryjnego, mgr inż. Henryk Kolbicz — mistrz zmiany instalacji destylacji ropy w 1964 roku, dziś zastępca dyrektora ds. rafinerii w MZRIp, Mirosław Cichoński — aparatowy destylacji w 1965 roku, obecnie kierownik wydziału produkcyjnego, mgr inż. Włodzimierz Derecki — kierownik I reformingu, dziś dyrektor ds. inwestycji w MZRIp.

Braki w zapleczu technicznym i socjalnym pierwszych lat istnienia kombinatu oraz błędy

projektowe były powodem nieosiągnięcia mocy licencyjnych instalacji petrochemicznych. Pierwsze widoczne efekty na odcinku przewyższania tych trudności — np. w 1973/74 r. w wytwórni fenolu syntetycznego — budzą wiarę we własne siły oraz mobilizują ludzi do nowych inicjatyw w dziedzinie postępu techniczno-eko-

Blok aromatów wytwarzający półprodukty dla tworzyw i włókien syntetycznych w plockiej Petrochemii

nomicznego. Stopniowo, krok po kroku, konsekwentnie i skutecznie poprawia się instalacje oraz technologie takich procesów jak butadien—będący głównym surowcem do produkcji kauczuku syntetycznego, piroliza olefinowa alkanow, polietylen, glikole i inne. Wyjątkowy podziw w tej dziedzinie budzą osiągnięcia nowatorskie wdrożone w wytwórni butadienu.

Podczas, gdy jedni pracują nad obniżką wskaźników awaryjności określonych instalacji petrochemicznych, inni — w zespołach badawczo-wdrożeniowych — opracowują oraz realizują plany modernizacji i intensyfikacji wytwórni przerobu ropy. Jednym z poważniejszych osiągnięć ostatniego okresu w tej dziedzinie jest zagospodarowanie w 1974 r. odpadowych gazów porafineryjnych do produkcji polietylenu i polipropylenu, przynoszące 300 mln zł oszczędności surowcowych rocznie.

Stale podnosi się poziom organizacji pracy na wszystkich odcinkach działalności. Dziś Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne są największym kombinatem chemicznym w Polsce i jednym z najbardziej nowoczesnych w Europie, mającym jedne z najnowszych wskaźników zużycia mediów energetycznych i surowcowych na jednostkę wyrobu finalnego oraz wysokie wskaźniki rytmiczności produkcji na większości wytwórni.

W toku opanowywania skomplikowanych technologii i techniki remontowej udało się w Plockim Kombinacie wytworzyć klimat autentycznej, a nie tylko formalnej rywalizacji ducha ambicji i walki o coraz wyższe efekty

ekonomiczne. Potrafiono efektywnie zdyskontować tkwiący w załodze olbrzymi ładunek ambicji i rozbudzono patriotyzm zakładowy. Zrozumiano również szybko, że każdej zbiorowej działalności — aby była owocna — musi towarzyszyć element zdrowej i szlachetnej rywalizacji. Utworzono system współzawodnictwa między oddziałami i wydziałami poszczególnych służb. W ten sposób współzawodnictwo stało się jednym z głównych środków do osiągnięcia kolejnych sukcesów w dążeniu do ograniczenia zużycia materiałów i poprawy dochodu.

Wraz z kombinatem rozwijał się Płock i infrastruktura podregionu, na co Ministerstwo Przemysłu Chemicznego wydatkowało około 3,6 mln zł. Z tych środków wybudowano między innymi 6.150 mieszkań, 5 hoteli robotniczych, hotel „Petropol”, Zespół Szkół Chemicznych, Obwodową Przychodnię Przemysłową z Oddziałem Szpitalnym, Dom Technika, stadion sportowy, 2 mosty na rzece Brzeźnicy, nowoczesną ulicę Łukasiewicza oraz partycypowano kwotą około 0,5 mld zł w najważniejszych inwestycjach miejskich jak: szpital i przychodnie obwodowe służby zdrowia, 2 żłobki, 4 przedszkola, Dom Kultury, Filia Politechniki Warszawskiej z Domem Studenta, szkoły podstawowe, baza autobusowa miejskiej komunikacji, budynek aeroklubu i poczty głównej, wodociągi z ujęciem, uzdatnianiem wody i siecią magistralną, rozbudowa sieci wraz z oczyszczalnią ścieków, ulice i inne obiekty przede wszystkim gospodarki komunalnej.

Na Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne w Plocku nie można patrzeć jedynie przez pryzmat dynamiki wartości produkcji prezentującej się w ostatnich latach imponująco, gdyż oscyluje stale w granicach 12—16 procent. Podstawą oceny nie może być również poprawa dochodu, który to parametr w 1973 roku wzrósł w porównaniu do poprzedniego aż o 40 procent, a w pierwszym półroczu 1974 roku w zestawieniu z analogicznym ubiegłorocznym podwyższył się o 31%! Załoga tego nowoczesnego kombinatu oddziaływuje swymi metodami pracy, jej organizacją, modernizacją i automatyzacją na wszystkie przedsiębiorstwa Mazowsza.

Od sposobu reagowania pracowników Plockiej Petrochemii na kolejne uchwały Biura Politycznego KC PZPR i rządu zależy również klimat w całym województwie. Ogromny był udział inicjatywy załogi naszego kombinatu w akcjach 20 i 30 miliardów w latach 1972—73, oraz zobowiązań produkcyjnych w wysokości 337 mln zł wyrażony trwałym przekroczeniem mocy licencyjnej wytwórni dla uczczenia XXX-lecia PRL. To mobilizuje liczne sąsiednie zakłady do podobnych przedsięwzięć w ramach podświadomego współzawodnictwa międzyfabrycznego.

W ostatnim okresie odnotowano w tym kombinacie szereg poważnych osiągnięć w zakresie humanizacji pracy, obejmującej jak powszechnie wiadomo: obniżenie ludzkich kosztów produkcji, redukcję psychicznych napięć (szczegól-

Hotel „Petropol” — inwestycja płockiej Petrochemii — przekazany do użytku w roku 1964

nie ostrych z natury rzeczy w niebezpiecznej chemii), adaptację społeczno-zawodową nowych pracowników, ograniczenie fluktuacji, ochronę naturalnego środowiska, poprawę bezpieczeństwa ruchu, jawność rozdziału nagród, premii czy przydziału mieszkań. Za tymi — z konieczności — ogólnymi sformułowaniami kryją się liczne, często z dużym trudem realizowane działania, takie jak:

- wprowadzenie nowoczesnej struktury organizacyjnej w kombinacie, która przyczyniła się do wydatnego wzrostu gospodarności i wydajności pracy — umożliwiających generalne uporządkowanie spraw płacowych,
- wprowadzono efektywniejsze, nowoczesne metody weryfikowania pracowników na stanowiska mistrzowskie oraz kierownicze i zmodernizować system szkolenia BHP, przeciwpożarowego i na nowe stanowiska pracy,
- pomniejsza się fluktuacja załogi między innymi poprzez różnorakie wyróżnienia długoletnich pracowników MZRIp: odznaki, dyplomy, nagrody, spotkania z jubilatami itp.

Problem maksymalnego uatrakcyjniania życia i pracy załogi w naszym kombinacie stawia dyrekcji wiele zadań na najbliższą przyszłość. Rzecz w tym, aby pracownikom Płockiej Petrochemii wytworzyć takie warunki, by byli faktycznie współodpowiedzialni, samodzielni oraz mogli współdecydować. Zakresy czynności opracowujemy tak, żeby poprzez daleko idący podział kompetencji wytworzyć poczucie, że jest się w fabryce człowiekiem, a nie trybikiem i że można wykazać się osobowością — a nawet autorytetem na swą chociażby skromną skalę. Nie ma pracy ogłupiającej ani nudnej, jeżeli ten, co ją wykonuje, jest zmuszony do myślenia i podejmowania samodzielnej decyzji.

W tym właśnie kierunku mierzymy. W interesie wszystkich leży zrozumienie, że nie można wymagać od pracowników, których poziom intelektualny stale rośnie, by osiem godzin dziennie lub więcej przemieniali się w roboty

pod pretekstem zarabkowania na życie. Człowiek został stworzony dla szczęścia, a pierwszym warunkiem jego osiągnięcia jest umiłowanie pracy. Jeżeli człowiek kocha swą pracę, jeżeli dysponuje czasem wolnym i czas ten pozwala mu rozwinąć się fizycznie oraz intelektualnie bez pograżenia się w moralnej nudzie, to cel nasz będzie osiągnięty.

W kombinacie wytworzono klimat dla autentycznego ruchu racjonalizatorskiego oraz wdrażania postępu technicznego.

W 1974 roku realizuje się dwa razy więcej przedsięwzięć postępu techniczno-organizacyjnego, niż wdrożono na przestrzeni dziesięcioletniej historii kombinatu.

Racjonalizator w powszechnej opinii załogi Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych to wyjątkowo utalentowany specjalista, któremu z tytułu wiedzy fachowej należy się wysokie uznanie, a atmosfera życzliwości stanowi niezbędny czynnik dla pobudzenia jego twórczej działalności.

Pokaźne osiągnięcia techniczne, technologiczne i organizacyjne na przestrzeni X-lecia istnienia Płockiej Petrochemii nie mogą być jednak platformą dla samozadowolenia oraz samozaspokojenia. Przyszłość stawia przed tą zahartowaną w trudach i zdyscyplinowaną załogą jeszcze trudniejsze i ważne zadanie: podwojenie potencjału wytwórczego z ubiegłego roku na przestrzeni lat 1974—78. Od wielu lat prowadzi się tu bez przerwy duże inwestycje, a w najbliższym okresie nastąpi ich nasilenie. To wraz z ogromem zadań produkcyjnych zmusiło kierownictwo kombinatu do zainstalowania komputera do celów zarządzania. Dotychczas użytkowano dwa komputery: jeden w dziale Głównego Księgowego, drugi steruje wytwórną polipropylenu (półprodukt dla tworzyw i włókien sztucznych).

Niezależnie od inwestycyjnej rozbudowy opracowano w kombinacie wieloletni program postępu technicznego, w ramach którego zamierza się zintensyfikować istniejące instalacje

Z produkcji MZRiP korzysta coraz więcej gospodarstw domowych dzięki gazowi płynnemu propan-butan. W głębi fragment instalacji reformingu

w okresie 1974—75 r. dla uzyskania dodatkowej wartości wyrobów rynkowych na kwotę prawie pięciu miliardów złotych rocznie. Rozmiar tych przedsięwzięć jest bez precedensu w skali krajowej! Sprzyja temu i stymuluje tego typu inicjatywy nowy system zarządzania.

Konieczność stworzenia warunków dla pomyslniej realizacji programu chemizacji gospodarki narodowej była główną przyczyną wprowadzenia w resorcie chemii nowych zasad planowania i zarządzania. Od 1 stycznia 1973 r. obowiązuje w MZRiP nowy system ekonomiczno-finansowy. Kolejnym etapem było zatwierdzenie przez Prezydium Rządu w dniu 15 stycznia 1974 r. „Zasad działania Ministerstwa Przemysłu Chemicznego na lata 1974—1975”, tj. pierwszego resortu, który w całości przeszedł na nowe zasady zarządzania. Celem opracowania nowych zasad działania ministerstwa było dostosowanie tego organu do nowej roli — centralnego ośrodka inspiracji, kontroli i koordynacji działania całego resortu.

Nowy system zakłada:

- Znaczne rozszerzenie samodzielności przedsiębiorstw i zjednoczeń. Samodzielność ta w okresach rocznych ograniczona jest jedynie dyrektywami w zakresie sprzedaży rynkowej, importu, eksportu oraz inwestycji kredytowych.
- Oparcie działalności organizacji gospodarczych na wieloletnich normatywnych, określających obowiązujące relacje między efektami gospodarowania a środkami, jakimi może dysponować dana organizacja gospodarcza. Dotyczy to zwłaszcza tworzenia funduszu płac, który nie podlega limitowaniu,

funduszy nagród oraz funduszy przedsiębiorstwa i zjednoczenia.

- Ustalenie, że głównym ogniwem nowego systemu jest jednostka inicjująca (w zasadzie zjednoczenie), która — w oparciu o posiadane środki i reguły systemu gospodarki finansowej — podejmuje samodzielne decyzje gospodarcze w zakresie swego działania, w tym również dotyczące eksportu i importu, ponosząc jednocześnie skutki związanego z tym ryzyka.
- Możliwość wygospodarowania przez jednostkę inicjującą środków na własne fundusze, z których może realizować inwestycje odnowieniowe, a także inwestycje o charakterze intensyfikacyjnym i modernizacyjnym (z wyjątkiem kompleksowych), nie podlegające limitowaniu. Podstawowe inwestycje rozwojowe realizowane są z kredytów bankowych w ramach wyznaczonych limitów.

Jednym z realizowanych tematów postępu technicznego jest intensyfikacja przerobu ropy o 1,3 mln ton rocznie, z czego 30% osiągnię się już w bieżącym roku, a na 1. I. 1976 r. przerób ropy w Płocku osiągnie dzięki temu poziom 13,5 mln ton rocznie.

Styczniowa Konferencja Samorządu Robotniczego przyjęła na 1974 rok tzw. otwarty plan produkcji. Zatwierdzono wówczas zadania maksymalnie napięte wg faktycznych zdolności wytwórczych z dnia 31.XII.73 r. Należało go jednak korygować w górę o każdy przyjęty do realizacji wniosek racjonalizatorski, względnie wdrożone zadanie postępu technicznego. Jest to novum w zakresie planowania produkcji dla fabryk w skali resortu chemicznego i zapewne nie stosowane w innych ministerstwach. W ostatnich sześciu miesiącach już dwukrotnie podwyższono tegoroczny plan produkcyjny, przez co dodatkowo wiele tysięcy ton różnych artykułów rynkowych Płocka Petrochemia skierowała do detalicznej sprzedaży. Dodatkowo produkcja tego kombinatu wydatnie przyczyniła się do ograniczenia wydatków dewizowych na import paliw płynnych i olejów smarowych.

Człowiek z natury rzeczy wraca często swymi myślami do przeszłości. Ogromne zadania, które obecnie podejmuje załoga Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych nakładają na nią potrzebę stałego uczenia się z doświadczeń własnych i zagranicznych w ramach RWPG oraz wyboru tego, co racjonalne.

„Człowiek jest miarą wszechrzeczy” i decydującym nośnikiem wszelkiego postępu. Wykazują to na co dzień liczne instytuty badawcze, biura projektowe i przedsiębiorstwa budowlano-montażowe, mające pokaźny udział w X-letnim sukcesie Płockiej Petrochemii.